

ORKLAND KOMMUNE

Postboks 83

7301 ORKANGER

Saksbehandler, innvalgstelefon

Torill Espedal, 73 19 92 04

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Gammelosen avløpsrenseanlegg - Orkland kommune

Kontrollnummer: 2021.076.I.SFTL

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Svein Henry Berdal – ass. Kommunedirektør

Nils Arne Sletvold – enhetsleder Samfunn og tekniske tjenester

Roy Fritzon – NK Tekniske tjenester

Roar S. Grindvold – avdelingsleder VA

Maria Kjær – fagleder avløp

Helge Birger Kvam – arbeidsformann avløp

Fra Statsforvalteren i Trøndelag:

Torill Espedal

Anette Pettersen

Marit Lorvik

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Gammelosen renseanlegg den 28. oktober 2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Trøndelag avdekket 3 avvik og 3 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Orkland kommune har ikke overholdt rensekravene for 2020, og overløp er ikke inkludert i rensegraden.
- Orkland kommune har overskredet sin ramme for påslipp av organisk stoff til Gammelosen renseanlegg.
- Orkland kommune har ikke utarbeidet en miljørisikovurdering for kommunens samlede avløpssystem.

Anmerkning:

- Orkland kommune har mangelfulle skriftlige rutiner/prosedyrer på avløpsområdet.
- Orkland kommune må sikre at avvik følges opp uavhengig av hvordan de er loggført/registrert.
- Kommunen mangler helhetlig oversikt over ledningsnettets sitt.

Avvik er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

4. november 2021
dato

Torill Espedal
kontrollør

Statsforvalteren i Trøndelag

Marit Lorvik (e.f)
seksjonsleder

Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Orkland kommune avløp	
Organisasjonsnr.: 991631151	Eies av: Orkland kommune samfunn
Bransjenr. (NACE-kode): Oppsamling og behandling av avløpsvann	

Kontrollert enhet

Navn: Gammelosen renseanlegg	Anleggsnr.: 5059.0029.01
Kommune: Orkland kommune	Fylke: Trøndelag
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og-rensing	
Tillatelse gitt: 21.06.2006	Sist endret:

Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av lov overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalteren sin landsdekkende aksjon for avløpsrenseanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14. Inspeksjonen ble gjennomført som et fjerntilsyn på Teams.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonsteam

- Oversikt av overordnet tilstand og regelverk
- Planlegging og styring
- Organisering og kompetanse
- Ledningsnett og renseanlegg
- Rapportering til staten

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

Oppfølging etter inspeksjonen

Orkland kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Orkland kommune innen **20. desember 2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet, eventuelt en tidfestet forpliktende plan som viser hvordan avvik skal rettes.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sftlpost@Statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Trøndelag med referanse **2018/7781**.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 30.08.2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Orkland kommune bli ilagt et gebyr på kr 33 800 for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer fire dagers arbeid med inspeksjonen. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Trøndelag (jf. offentleglova). Rapporten vil også være tilgjengelig på www.norskeutslipp.no.

Avvik

Avvik 1

Orkland kommune har ikke overholdt rensekravene for 2020, og overløp er ikke inkludert i rensegraden.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven, punkt 1. Forurensningsforskriften § 14-11.

Kommentarer:

I henhold til virksomhetens tillatelse etter forurensningsloven vilkår 1 har Gammelosen renseanlegg krav om primærrensing dvs. en renseeffekt på 20 % for BOF₅ og 50 % for SS¹.

¹ Eller konsentrasjonskrav på henholdsvis 40 mg O₂/l og 60 mg/l for SS ved utslipp.

Anlegget er i dag sterkt overbelastet, og det er utfordrende å drifte anlegget optimalt. Renseanlegget klarer ikke kravene til primærrensing, som var forutsetningen for å gi unntak fra sekundærrensing i 2006. Statsforvalteren anser dette som et alvorlig brudd på utslippstillatelsen og forskriften.

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal avløpsvann som går i overløp i eller ved rensenanlegget måles, registreres og medregnes i rensegraden. Dette blir ikke fulgt opp av kommunen. Mengde overløp (m³/år) rapporteres heller ikke av kommunen til Miljødirektoratet/ Statsforvalteren. Antall overløp ved anlegget var svært høyt i 2020 (54 ganger, som tilsvarer 53 t), og det er beregnet et utslipp på 6.890 m³ som gikk i overløp (jf. årsrapporten fra Driftsassistansen).

Avvik 2

Orkland kommune har overskredet sin ramme for påslipp av organisk stoff til Gammelosen rensenanlegg.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven, punkt 2.

Kommentarer:

I henhold til virksomhetens tillatelse etter forurensningsloven vilkår 2 er rammen for tillatelsen satt til 14 000 pe. Dersom belastningen utvides med mer enn 25 % eller 5000 pe (personekvivalenter) kan det stille strengere krav.

Under tilsynet ble det opplyst at det har vært tekniske problemer ved driften av anlegget også tidligere, men etter at fiskeforedlingsbedriften Isfjord ble koplet til kommunalt nett høsten 2019, har belastningen ved rensenanlegget mer enn doblet seg. Orkland kommune rapporterte i sin egenkontrollrapport at tilført mengde til avløpsrenseanlegget for 2020 var 27.600 pe (målt i BOF₅), som utgjør en overskridelse av rammen med 97 %. I årsrapporten for Gammelosen rensenanlegg fra Driftsassistansen vises det at belastningen på rensenanlegget i mange år har vært over tillatelsens ramme for belastning.

Avvik 3

Orkland kommune har ikke utarbeidet en miljørisikovurdering for avløpsområdet.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften §5, punkt 6.

Kommentarer:

I henhold til internkontrollforskriften skal virksomheten kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene (jf. §5, punkt 6).

Under inspeksjonsdagen kom det fram at Orkland kommune ikke har utarbeidet en miljørisikovurdering/risiko- og sårbarhetsanalyse for det samlede avløpssystemet i kommunen.

Gjennom en miljørisikovurdering skal kommunen kunne beskrive og vurderer ulike risikoområder som rensaneanlegg, tilknyttet ledningsnett, overløp, hydraulisk belastning, utslipp, forhold i berørt resipient etc. En risikovurdering må være så områdespesifikk og konkret som mulig for de enkelte avløpsområdene. Dette vil gi kommunen et langt bedre grunnlag å vurdere status og identifisere problemområder som krever fokus og tettere oppfølging.

Miljørisikovurderingen vil gi kommunen et godt grunnlag å prioritere mellom ulike tiltak. Det er viktig at dette ses i sammenheng med arbeidet knyttet til vannforskriften/vanndirektivet (jf. regionvise tiltaksplaner etter vannforskrifta, der avløp er definert som en av de viktigste påvirkningskildene). Risikovurderingen bør revideres jevnlig.

Anmerkning

Anmerkning 1

Virksomheten har mangelfulle skriftlige rutiner/prosedyrer.

Kommentarer:

Kommunen kunne ikke legge fram skriftlige rutiner for eksempelvis utarbeidelse av miljørisikovurdering, samarbeid på tvers av etatene /avdelingene for å sikre god dialog og kunnskapsflyt, registrering og oppfølging av avvik med tanke på hva skal defineres som avvik knytta til ytre miljø, hvordan sikre oppfølging av avvik og melding av drifts- og utslippsavvik til kommuneledelsen.

Anmerkning 2

Orkland kommune må sikre at avvik følges opp uavhengig av hvordan de er loggført/registrert.

Kommentarer:

Orkland kommune har nettopp innført et nytt avvikssystem. Under inspeksjonsdagen kom det fram at driftsforstyrrelser som eksempelvis tilstopping på nett, overløp, tekniske problem på rensaneanlegg loggføres i systemet Gemini. HMS-avvik/systemavvik føres i det nye systemet Compilo. Det er ingen forbindelse mellom de to systemene. Kommunen må sikre seg at gjentakende driftsforstyrrelser blir fulgt opp.

Anmerkning 3

Orkland kommunen mangler helhetlig oversikt overavløpsnettet sitt.

Kommentarer:

Det er behov for videre kartlegging og avklaring av status på avløpsnettet, særlig i områdene «nye» Orkland kommune har fått ansvaret for etter kommunesammenslåingen. Det være seg ledningsnett i gamle Meldal, Agdenes og Snillfjord. Vi er innforstått med at det nødvendigvis vil ta noe tid før kommunen vil sitte med den hele og fulle oversikten. Det synes viktig at kommunen prioriterer dette arbeidet. Et oppdatert ledningskartverk vil gi kommunen et langt bedre grunnlag for å avklare hvor en har problemområder og dermed behov for tiltak.

Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren